

Europa

Business Support Programme

Phare Business Support Programme - SME-Excellence

Relațiile cu autoritățile publice și promovarea acestora

Cuprins

Introducere

1. Aquis-ul comunitar cu privire la reprezentarea interesului
2. Procesul decizional la nivelul UE
3. Dialogul Social European și reprezentarea interesului IMMurilor
4. Reprezentarea intereselor în managementul programelor UE
 - Studiu de caz: Al V-lea Program pentru Cercetare și Dezvoltare
 - Studiu de caz: Programul Multiannual pentru Întreprindere și Întreprințiat
5. Rolul reprezentativității la nivel național în procesul legislativ al UE
6. Strategia Organizației de IMMuri în managementul reprezentării intereselor la nivelul UE
7. Proceduri în activitatea de lobby a grupurilor de interes: informal, formal, organizat
8. Scheme utilizate în procesul de lobby
9. Impactul procesului de globalizare a economiei asupra activității de lobby
10. Noua calitate în activitatea de lobby la nivel local
10. Reprezentarea intereselor față de procesul de Extindere
11. Noi perspective în reprezentarea intereselor de către organizațiile de IMMuri

Introducere

Reprezentarea intereselor și promovarea IMMurilor la nivel european, reprezintă un proces ce s-a dezvoltat și structurat pe măsura creșterii importanței sectorului afacerilor mici și mijlocii, în economie, începând cu anii 80 și a creșterii proceselor instituționale la nivelul UE.

Instituțiile europene sunt deschise la contribuția grupurilor de interese și consideră că această deschidere este crucială pentru dezvoltarea politicilor acestora. Acest dialog s-a dovedit valoros pentru ambele instituții Europene și părțile interesate din afară.

Reprezentarea intereselor necesită conceperea condițiilor, care să asigure transparența și continuitatea necesare în beneficiul tuturor celor interesați. De aceea punerea acestei condiții a angajat instituțiile și asociațiile responsabile de IMMuri la nivel organizațional și sub aspect politic.

De fapt organizațiile reprezentative pentru IMMuri și-au dezvoltat o strategie de reprezentare la nivel european, și prin urmare au acordat o atenție mai mare încheierii de parteneriate eficiente cu diferite structuri și la diferite niveluri (național, teritorial, sectorial). Cu privire la aspectul politic, organizațiile de IMMuri și-au îmbunătățit calitatea propunerilor politice și concomitent au dezvoltat strategii de alianță pentru a intensifica impactul activității de lobby.

Instituțiile europene au promovat roluri și poziții pentru reprezentarea intereselor (comitete, consultări periodice, audieri), precum și introducerea regulilor ce reglementează activitatea de lobby; aspectul politic a adus o implicare mai profundă a organizațiilor de IMMuri în cadrul procesului legislativ (informare, consultare) și mai multă transparență în decizia politică.

Mai mult, relația dintre organizația de IMMuri și autoritățile publice reprezintă un domeniu unde căutarea unor modalități mai bune de reprezentare a intereselor este un proces continuu, pentru simplul motiv că apărarea intereselor IMMurilor devine din ce în ce mai largă cu efect asupra schimbărilor importante în Europa la nivel instituțional și politic.

În această schimbare, procesul extinderii UE este un factor important care influențează reprezentarea intereselor întreprinderilor mici și a atelierelor meșteșugărești la nivel european și la nivelul țărilor candidate.

Prezentul instrument urmărește să ofere cunoștințe de bază despre condițiile existente la nivel european în ceea ce privește reprezentarea intereselor IMMurilor și artizanatelor care angajează organizațiile de IMMuri la nivel european, despre principalele proceduri și practici urmate în activitatea de lobby și despre perspectivele de schimbare a activităților de lobby a IMMurilor în pas cu schimbările instituționale la nivelul instituțiilor europene.

În text sunt incluse adrese uitle ale actorilor implicați în procesul decizional, deci instituții europene, comitete europene, unde organizațiile de IMMuri sunt reprezentate și organizații europene de IMMuri. În acest fel instrumentul de față dorește să nu fie doar o prezentare formală a condițiilor și procedurilor activității de lobby a organizațiilor de IMMuri, ci și un instrument practic pentru schimb de experiență și pentru conducerea relației cu organizațiile și autoritățile publice la nivel european, în perspectiva unui proces de largire european.

1. Reprezentarea Acquis-ului Comunitar pe Internet

Ce este posibil să se numească “acquis comunitar” în ceea ce privește reprezentarea intereselor IMMurilor se regăsește sub formă de: **a) reguli, b) proceduri, c) instrumente**, promovate de comisia europeană, parlamentul european și alte instituții europene cu scopul de a favoriza relațiile cu reprezentanții grupurilor de reprezentare a intereselor și de a asigura transparența și eficiența contribuției acestor grupuri la implementarea acțiunilor instituțiilor europene.

Cu privire la reguli, Comisia a adoptat în 2 Decembrie 1992 primul comunicat cu privire la grupul de reprezentare a intereselor, în cadrul căruia se face distincție între două categorii: ONGuri (Asociații/federații europene și inter-naționale) și organizații realizatoare de profit (consilieri legali, firme de relații publice și consultanță). Prin acest comunicat, Comisia urmărea să promoveze “un dialog deschis și structurat între Comisie și grupurile de reprezentare a intereselor” și să plaseze reprezentarea intereselor la un nivel mai formalizat cu scopul de a-l face mai transparent..

Strategia urmată de Comisie este de a conserva relațiile deschise cu grupurile de reprezentare a intereselor și astfel nu impune nici un sistem de acreditare sau cod de conduită, dimpotrivă garantează tratament egal pentru toți. Astfel, Comisia a optat pentru o politică de auto reglementare, prin invitarea grupurilor de reprezentare a intereselor să adopte propriile lor coduri de conduită pe baza unor inime criterii stabilite în Anexa II a Comisiei.

Pentru a încuraja sistemul de auto reglementare, Comisia a invitat grupurile de reprezentare a intereselor să-și pregătească voluntar coduri de conduită care să satisfacă minimul condițiilor propuse de Comisie. Un număr de organizații de consultanți în probleme publice au adoptat un singur cod de conduită inspirat din aceste criterii minime. Codul de conduită se poate consulta pe Internet pe site-ul:

conduct is visible in Internet site:
http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/lobbies/approche/apercu_en.htm. Acest cod se aplică celor ce practică chestiunile publice și care lucrează cu instituțiile UE și toți semnatarii acestui cod s-au înțeles să-l respecte.

Comisia a realizat de asemenea o Directoare a grupurilor de reprezentare a intereselor unde acestea sunt listate după sector și alfabetic.

Pentru a completa inițiativa Comisiei de a disciplina relația cu grupurile reprezentative de interese, Comisia a adoptat în Septembrie 1999 (SEC 1999 – 1481), un nou cod de conduită pentru Comisie și Departamente (<http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/mission.htm>), o “declarație de misiune” în cadrul căreia sunt trasate liniile politicii generale pentru zonele respective de responsabilitate și în cadrul căreia este menționată importanța raportului dintre Comisie și comunitatea de afaceri. În această direcție, codul de conduită, afirmă că “Directoratele Generale (DG) au o funcție politică importantă, ca punct de contact pentru afaceri și pentru alte părți interesate, care în afara de a contribui la cunoașterea Directivelor Generale, furnizează o oportunitate esențială pentru explicarea și publicarea politicilor comunitare.”

Cu privire la **proceduri**, care se referă la faza în care are loc reprezentarea intereselor, acestea sunt comune tuturor directivelor generale ale UE în ceea ce privește activitatea legislativă (acest aspect va fi mai bine ilustrat în următorul punct 3 care se referă la procesul legislativ European).

Cu privire la **instrumente**, adică organe formale sau informale, permanente sau provizorii, promovate de Comisie pentru implementarea politicilor și activității sectoriale, (comitete consultative, grupuri specializate, comitete de experți, etc), pot fi diferite în fiecare DG, în funcție de gama respectivă de competențe. Două studii de caz ce ilustrează aceste instrumente vor fi prezentate la punctele 6 și 7 în cadrul acestui material).

Problematicile pe care Comisia le promovează prin politici sunt distribuite în cadrul următoarelor Directorate Generale:

POLITICI

Agricultură <http://europe.eu.int/comm/dg5/agriculture/index-eu.htm>
Competiție <http://europe.eu.int/comm/dg5/coompetition/index-eu.htm>
Relații Economice și Financiare
http://europe.eu.int/comm/dg5/economy_finance/index-eu.htm
Educație și Cultură
http://europe.eu.int/comm/dg5/education_culture/index-eu.htm
Forța de muncă și probleme sociale
http://europe.eu.int/comm/dg5/employment_social/index-eu.htm
Energie și Transport
http://europe.eu.int/comm/dg5/energy_transport/index-eu.htm
Întreprinderea <http://europe.eu.int/comm/dg5/enterprise/index-eu.htm>
Mediul <http://europe.eu.int/comm/dg5/environment/index-eu.htm>
Sănătatea și protecția consumatorului
http://europe.eu.int/comm/dg5/health_consumer/index-eu.htm
Socitatea informațională
http://europe.eu.int/comm/dg5/information_society/index-eu.htm
Piața Internă http://europe.eu.int/comm/dg5/internal_market/index-eu.htm
Centrul Mixt de Cercetare <http://www.grc.cec.eu.int/index.asp>
Justiție și Interne
http://europe.eu.int/comm/dg5/justice_home/index-eu.htm
Politică Regională http://europe.eu.int/comm/dg5/regional_policy/index-eu.htm
Cercetare <http://europe.eu.int/comm/dg5/research/index-eu.htm>
Sistemul de Taxe și Uniuni Vamale
http://europe.eu.int/comm/dg5/taxation_customs/index-eu.htm

RELAȚII EXTERNE

Dezvoltare <http://europe.eu.int/comm/dg5/development/index-eu.htm>
Procesul de extindere al UE
<http://europe.eu.int/comm/dg5/enlargement/index-eu.htm>
Relații externe
http://europe.eu.int/comm/dg5/external_relations/index-eu.htm
Comerț <http://europe.eu.int/comm/dg5/trade/index-eu.htm>

Aceste Directorate Generale elaborează propuneri pentru noi inițiative legislative și programe pentru implementarea programului anual al Comisiei și mențin relațiile cu grupurile de interese, sub diferite

modalități formale și informale, în ambele faze ale laborării și implementării măsurilor.

Aspectele raportului dintre Directoratele Generale și grupurile de lobby vor fi prezentate în materialul de față în secțiunile “Procesul decizional la nivel European” și “Reprezentarea intereselor în implementarea Programelor Europene”.

Parlamentul European adoptă o strategie diferită de la o Comisie la alta. Astfel Parlamentul european a introdus un sistem de acreditare și de aceea a codificat în articolul 9 al Regulamentului și în anexa IX (<http://www.europarl.eu.int>) un cod de conduită care reglementează raporturile grupurilor de lobby cu Parlamentul european.

Codul de conduită indică faptul că “Chestorii vor fi responsabili de publicarea permiselor nominative pentru maxim un an pentru persoanele care doresc să cunoscă în mod frecvent premisele Parlamentului și să informeze Membrii în cadrul mandatului lor parlamentar în interes propriu sau al părților terțe.

În schimb acestor persoane li se vor cere următoarele:

- Să respecte codul de conduită publicat ca anexă la Reguli și Proceduri;
- Să semneze un registru care se păstrează de “Chestori”

Anexa IX menționează, printre altele, că reprezentanții grupurilor de lobby trebuie “să-și afirme interesul sau interesele pe care le reprezintă în relație cu Membrii Parlamentului, membrii lor sau oficiali ai Parlamentului”, și că ”aceștia nu pot sub nici o formă participa la întâlnirile Parlamentului sau ale organismelor acestuia, în afară de ședințele declarate deschise publicului.”

Activitatea Parlamentului european este distribuită în câteva Comitete în conformitate cu lista de mai jos:

Comitete Parlamentare

Afaceri Externe, Drepturile Omului, Securitate și Politica de Apărare

www.europe.eu.int/committees/afet_home.htm

Bugete www.europe.eu.int/committees/budg_home.htm

Drepturile și Libertățile Cetățenilor, Justiție și Afaceri Externe

www.europe.eu.int/committees/libe_home.htm

Relații Economice și Monetare

www.europe.eu.int/committees/econ_home.htm

Practici Legale și Piața Internă

www.europe.eu.int/committees/juri_home.htm

Industria, Comerț Exterior, Cercetare și Energie

www.europe.eu.int/committees/itre_home.htm	Forța de Muncă și Probleme Sociale
www.europe.eu.int/committees/empl_home.htm	Mediu, Sănătate Publică și Politica Consumatorului
www.europe.eu.int/committees/envi_home.htm	Agricultură și Dezvoltare Rurală
www.europe.eu.int/committees/agri_home.htm	Piscicultură www.europe.eu.int/committees/pech_home.htm
www.europe.eu.int/committees/rett_home.htm	Politică Regională, Transport și Turism
www.europe.eu.int/committees/cult_home.htm	Cultură, Tineret, Educație, Media și Sport
www.europe.eu.int/committees/deve_home.htm	Dezvoltare și Cooperare
www.europe.eu.int/committees/afco_home.htm	Problematika Constituțională
www.europe.eu.int/committees/femm_home.htm	Drepturile femeilor și Oportunități Egale
www.europe.eu.int/committees/peti_home.htm	Solicitări

Aceste Comitete mențin legătura cu grupurile de reprezentare a intereselor pe durata procesului legislativ pe baza regulilor din codul de conduită din art. 9 și Anexa IX a Regulamentului.

Reprezentanții grupurilor de lobby, înregistrați la Parlamentul UE, pot promova interesele respectivela nivel de Parlament, în trei modalități diferite:

- a) prezintă problema Comitetelor competente și participă la întâlnirile Comitetelor, deschise publicului;
- b) participă la audierile publice, unde reprezentanți ai organizațiilor profesionale sau ai grupurilorde lobby sunt invitați să-și prezinte pozițiile în scris sau oral;
- c) promovează contactul informal cu membrii parlamentului european (MEP)

Aceste modalități nu intră în conflict una cu cealaltă, însă trebuie coordonate și îmbinate cu alte inițiative care implică alte organisme instituționale (Comisia, reprezentantul național în Bruxelles, etc), ce intervin în procesul de decizie. La punctul 10 al acestui material va fi analizată mai atent această strategie.

Intergrupurile Politice ale Parlamentului European

În afara instrumentelor instituționale promovate de Parlamentul European în ceea ce privește relația cu grupurile de reprezentare a intereselor,

trebuie menționată de asemenea activitatea forțelor politice în cadrul Parlamentului UE pentru coordonarea relației dintre grupurile de reprezentare a intereselor și reprezentanții IMMurilor.

De aceea în cadrul Parlamentului UE sunt active Intergrupuri pe diferite probleme, printre care se numără și Intergrupul pentru IMMuri și Ateliere și Cooperative Meștesugărești.

Acest Intergrupuri promovează întâlniri periodice în cadrul Parlamentului european cu reprezentanți ai organizațiilor europene ale IMMurilor în vederea schimbului de opinii asupra priorităților politice ale IMMurilor și asociațiilor și cooperativelor meșteșugărești.

Întîlnirile sunt extrem de utile pentru creșterea conștientizării în rândul membrilor Intergrupului, reprezentînd diferite forțe politice, asupra priorităților și a pozițiilor exprimate de reprezentanții IMMurilor cu privire la chestiuni tematice.

Intergrupurile au un mod independent de funcționare, ceea ce le permite planificarea întîlnirilor membrilor fiecărui Intergrup, combinînd exigențele grupurilor de interese, cu membrii Intergrupului, în conformitate cu faza procesului legislativ desfășurat, astfel asigurîndu-se continuitatea activității de lobby.

2. Procesul decizional la nivelul UE

Prezentarea modelelor și procedurilor de reprezentare a intereselor la nivel European nu poate lăsa fără importanță ilustrarea procesului decizional la nivel european. *Cunoașterea procesului de formulare a legislației UE și a programelor este o condiție pentru o acțiune efectivă a reprezentării intereselor. În același timp este necesară cunoașterea „actorilor” responsabili de anumite decizii, ce oportunități sunt disponibile pentru reprezentarea intereselor, care sunt diferitele niveluri ale procesului de decizie și unde este oportun să intervii.*

Procesul legislativ al UE adoptă proceduri în funcție de diferite forme ale actelor legale:¹. Vom analiza în continuare numai procedurile care sunt urmate în cazuri specifice: A) măsuri obligatorii (regulamente, directive); B) măsuri fără caracter obligatoriu (Rezoluții, Declarații, Programe de Acțiuni)

Pentru inițiativele de reprezentare a intereselor se vor analiza următoarele proceduri:

- a) procedura de consultare;
- b) procedura de cooperare;
- c) procedura codecizionale;
- d) procedura de aprobare;
- e) procedura simplificată;
- f) procedura de implementare a măsurilor.

Procedura de consultare se aplică actelor importante ca Regulamente și Directive. În procedurile de consultare Comisia înaintează propunerea de regulament Consiliului, iar acesta ia o decizie. Înaintea oricărei decizii și în funcție de domeniul implicat trebuie urmate diferite faze, care implică alte instituții europene cum ar fi: Parlamentul, Comitetul Economic și Social (ECOSOC) www.ces.eu.int, și Comitetul Regiunilor www.cor.eu.int.

Fazele procedurii de consultare sunt următoarele:

a) faza de formulare, în timpul căreia Direcția Comisie pregătește propunerea. La acest nivel Comisia consultă experții naționali, prin proceduri ad hoc sau prin comitete special alcătuite, unde de obicei sunt și reprezentanți ai organizațiilor de IMM-uri și Artizanat (lista Comitetelor

¹ Klaus-Dieter Borchardt: “ABC-ul legii comunitare” European Commission, Luxembourg, Office for Official Publication of the European Communities, 2000, page 72

unde participă reprezentanții UEAPME se poate consulta la: www.ueapme.com). În această fază sunt confruntate pozițiile diferiților factori interesați (statele membre, grupurile de reprezentare a intereselor) cu scopul de a pregăti propunerea legislativă pe o anumită problemă. Apoi draftul pregătit de Comisie este prezentat acesteia, ca un tot unitar, și aprobat cu majoritate simplă.

b) faza de consultare, în care Consiliul consultă formal Parlamentul European (sub formă de consultare obligatorie sau opțională), care însărcinează problema comitetului competent. Rezultatul Comitetului este discutat în sesiunea plenară a Parlamentului. Opinia Parlamentului nu este obligatorie pentru Consiliu, dar, cu toate acestea este de o importanță politică considerabilă. În unele situații Consiliul este obligat să consulte în comun cu Parlamentul European, de asemenea cu ECOSOC și Comitetul Regiunilor. Trimiterea propunerii la Consiliu încheie procedura de consultare. Asemenea opiniei Parlamentului, cea a ECOSOC și a Comitetului Regiunilor nu sunt obligatorii pentru Consiliu.

c) faza de promulgare, pe parcursul căreia Comisia, supune încă o dată atenției Consiliului, propunerea modificată în cele din urmă, în funcție de rezultatele fazei de consultare. În Consiliu, propunerea este discutată de Comitetul Reprezentanților Permanenți ai Statelor Membre (COREPER) care, prin intermediul grupurilor de lucru specializate, pregătește propunerea finală și o prezintă, ca “articolul A”, dacă este gata să fie aprobată, în agenda următoarei întâlniri a Consiliului, unde va fi aprobată fără dezbateri ulterioare, sau ca “articolul B”, care marchează faptul că vor mai avea discuții ulterioare pe marginea propunerii.

d) publicarea. Textul final, semnat de Președintele Consiliului este publicat în toate cele 11 limbi oficiale în Jurnalul Oficial.

Procedura de cooperare urmează aproape aceleași faze ale procedurii de consultare. Diferența este că procedura introduce “o a doua citire” de către Parlament și Consiliu în cadrul procesului legislativ.

“Prima citire”: Comisia trimite propunerea, în același timp, Consiliului și Parlamentului și altor Comitete, cu scopul de a permite celui din urmă să trimită Consiliului opiniile sale înainte de adoptarea deciziei Consiliului. În această fază de asemenea ECOSOC și Comitetul Regiunilor poate fi consultat.

Pe baza opiniei primite Consiliul adoptă, prin majoritatea prezentă, “o poziție comună”.

„*A doua citire*”: Parlamentul primește poziția comună a Consiliului. Dacă Parlamentul o acceptă atunci Consiliul o poate adopta, dacă Parlamentul o respinge, atunci Consiliul o poate aproba prin unanimitate. Dacă Parlamentul propune amendamente și Comisia le acceptă, atunci Consiliul poate decide cu majoritatea prezentă; dacă Comisia nu le acceptă, atunci adoptarea de către Consiliu necesită vot unanim. În orice caz Consiliul poate totuși să-și exercite dreptul de veto și să respingă amendamentele Parlamentului și ale Comisiei și să blocheze legislația în discuție.

Procedura de co-decizie

Această procedură, care a devenit cea mai importantă în procesul legislativ, este concepută ca un proces mai avansat față de procedura de cooperare pentru că introduce procedura de conciliere și o „a treia citire” pentru aprobarea propunerii. Cu această procedură Tratatul de la Amsterdam pune Consiliul și Parlamentul pe același nivel. De fapt, în cadrul acestei proceduri Consiliul nu poate adopta „poziția comună” dacă „procedura de conciliere” nu aduce nici un rezultat. De aceea este important de realizat un acord între Consiliu și Parlament. În această procedură sunt incluse un număr larg de aspecte cum ar fi: implementarea pieței unice, pregătire vocațională, cercetare, politica socială, fondurile regionale, protecția consumatorului, libertatea înființării etc.

„*Prima citire*”: Comisia trimite propunerea Consiliului, Parlamentului, la ECOSOC și Comitetului Regiunilor. Parlamentul și comitetele consultate citesc propunerea și trimit poziția lor la Consiliu.

Dacă Parlamentul nu face amendamente, sau dacă Consiliul acceptă amendamentul propus de Parlament, propunerea poate fi aprobată chiar de la această fază a procedurii.

„*A doua citire*”: Consiliul adoptă, prin majoritatea prezentă, o „poziție comună” pe baza opiniei primite de la Parlament și Comitete. Această poziție comună este trimisă Parlamentului pentru o a doua citire.

La acest nivel, Parlamentul are trei opțiuni pe o perioadă de trei luni: 1) să aprobe pozițiile comune sau să nu dea nici un răspuns pe parcursul celor trei luni; 2) să respingă cu majoritate absolută poziția comună. În acest caz procesul este oprit și Consiliul nu poate apela la Comitetul de Conciliere; 3) să propună amendamente caz în care Consiliul poate aproba propunerea incluzând toate modificările propuse de Parlament sau, dacă Consiliul respinge unele amendamente, sau dacă unanimitatea nu este întrunită la aprobare, atunci Președinții Consiliului și ai Parlamentelor convin, în 6 săptămâni, un „Comitet de Conciliere” compus

din câte 15 reprezentativi fiecare din partea Consiliului și a Parlamentului pentru a ajunge la un acord.

„*A treia citire*”: în cadrul acestei faze Consiliul și Parlamentul au un timp de 6 săptămîni să adopte (Consiliul cu majoritatea prezentă și Parlamentul cu majoritatea absolută a voturilor exprimate) propunerea de Conciliere. Dacă Comitetul de Conciliereni va putea să ajungă la un acord și să prezinte o propunere, atunci procesul legislativ este considerat încheiat.

Procedura de aprobare

Este procedura prin care un instrument legal poate fi aprobat numai prin aprobarea prioritară a Parlamentului European. Rolul Parlamentului în această procedură este restricționat la acceptarea sau respingerea instrumentului legal înaintat. Non amendamente pot fi propuse la actul primit de la Parlament. De fapt prevederile submise Parlamentului, în această procedură sunt de exemplu: accesivunea de noi state membre, încheierea de acorduri cu țările nemembre, numirea Președintelui Comisiei cu membrii Comisiei.

Procedura simplificată

Este procedura adoptată atunci cînd nu este necesar să se inițieze un proces legislativ. De aceea această procedură este urmată, în cazul adoptării, de *instrumente non mandatate*, cum ar fi: recomandări, comunicări, opinii elaborate de Comisie sau de Consiliu. Această procedură, are deci o întrebuintare largă de către Comisie în cazul aprobării măsurilor în chestiuni economice și industriale.

Procedura de implementare a măsurilor

Este procedura prin care Comisia implementează deciziile Consiliului. Comisia poate implementa măsurile legate de decizia luată de Consiliu, urmînd una din cele trei proceduri ale Comitetelor:

- a) *Procedura Comitetului de Consiliere*, prin care Comisia prezintă Comitetului de Consiliere, **format din reprezentanți ai statelor membre**, propunerea de măsuri ce vor fi luate, iar Comitetul își exprimă opinia în cadrul limitei stabilite de Comisie. Se așteaptă din partea comisiei, deși nu este obligată, să ia în considerare foarte mult poziția Comitetului. Această procedură s-a aplicat implementării Pieței Interne.
- b) *Procedura Comitetului de Management*, prin care Comisia consultă Comitetul înainte adoptării măsurilor planificate. Dacă actul a fost

adoptat prin procedura de co-decizie, Comisia trebuie să implice Parlamentul în conceperea măsurilor de implementare. Dacă Parlamentul a trimis o rezoluție împotriva măsurilor, atunci comisia trebuie să realizeze o nouă propunere pe care s-o înainteze Comitetului și să urmeze mai departe procedurile. Această procedură este utilizată oentru implementarea politicilor comune sau a programelor cu serioase implicați bugetare.

- c) *Procedura Comitetului Legislativ*, prin care Comisia prezintă spre aprobare prevederi de bază: măsuri de protecție a sănătății etc. Diferența dintre această procedură și cea anterioară este că dacă Comitetul Legislativ respinge propunerea, Comisia trebuie s-o propună unui Consiliu de Decizie și să notifice Parlamentului. Consiliul trebuie să decidă asupra propunerii Comisiei în timp de trei luni, considerînd poziția Parlamentului, prin majoritatea prezentă.

Cunoașterea procesului legislativ la nivel european este de o importanță deosebită pentru reprezentarea intereselor, pentru că, în funcție de procedura adoptată pentru măsurile vizate, trebuie să fie deciză strategia de lobby.

După cum am văzut fiecare procedură implică “actori” instituționali cu diferite roluri și greutatea deciziei fiecăreia este diferită în cadrul proceului decizional. De aceea este important pentru reprezentanții grupurilor de interese să-și definească un plan de acțiune, alianța și strategia de comunicare, în funcție de diferitele faze ale procesului.

3. Dialogul Social european și reprezentarea intereselor IMMurilor

Dialogul social european este un domeniu important de inițiativă pentru reprezentarea intereselor IMMurilor și a artizanatelor. UEAPME a condus o inițiativă puternică, pe bază legală și politică, cu scopul de a garanta participarea IMMurilor și a cooperativelor meșteșugărești la Dialogul Social Interprofesional European. Această acțiune este un caz exemplar al unei activități reușite de lobby.

Structura și funcționarea Dialogului Social a fost prima dată reglementată de protocolul social al Tratatului de la Maastricht și acum de art. 137, 138 și 139 ale Tratatului de la Amsterdam. Organizațiile europene, care participă în Dialogul Social, sunt numai organizațiile listate în Anexa III a Deciziei Comisiei (COM (96) 448 finală din 18.09.1996).

Dialogul Social este structurat în două arii: prima este aria *Dialogului și Negocierii* și cea de-a doua este aria *Concertării*.

În prima arie au loc: a) Dialogul Social Interprofesional la care participă în calitate de reprezentanți ai întreprinderilor private, organizațiile

europene UNICE, UEAPME², ca reprezentanți ai întreprinderilor publice, organizația europeană CEEP³, ca reprezentant al muncitorilor, ETUC⁴; b) Dialogul Social Sectorial, la care iau parte organizațiile sectoriale menționate în listă.

În cea de-a doua arie activează „Comitetul Permanent al Forței de Muncă” în unde participă UNICE, UEAPME și organizațiile sectoriale naționale selectate, ca reprezentanți ai întreprinderilor private, CEEP, și, ca reprezentanți ai ai angajaților: ETUC și un număr de sindicate naționale selectate.

Dialogul Social European este dezvoltat după 2 proceduri: 1 consultare; 2 negocieri.

Procedura de consultare are 2 faze:

- prima fază, Comisia trimite propunerea Partenerilor Sociali cu o viziune a Comisiei asupra implementării problemei specifice aflate în Agenda Socială. Partenerii Sociali au la dispoziție 6 săptămâni să consulte membrii și să răspundă;
- a doua fază, după ce a examinat poziția partenerilor sociali, Comisia trimite propunerea modificată acestora pentru a lua o decizie. În această fază partenerii Sociali au două posibilități: a) să fie de acord cu propunerea Comisiei, caz în care Comisia o va implementa; b) să înceapă o acțiune în comun (recomandarea sau alt tip de inițiativă în comun sau negocieri).

În cazul în care Partenerii Sociali decid să înceapă o acțiune în comun și își comunică intenția la Comisie printr-o scrisoare, Comisia își suspendă inițiativa pe o perioadă de 9 luni, pentru a permite Partenerilor Sociali să implementeze acțiunea comună sau negocierea respectivă. Acordul la care au ajuns Partenerii Sociali este prezentat Comisiei, care verifică reprezentativitatea partenerilor înainte de a îl trimite Consiliului și Parlamentului European. Acordul nu poate fi modificat de Parlament, iar Consiliul poate doar să-l accepte sau să-l respingă.

Acordurile încheiate pînă în prezent de Partenerii Social sunt următoarele:

1. anul 1996: acordul asupra concediului de maternitate/paternitate: Directiva Consiliului 96/34/CE of 3 June 1996, OJ L145/4 of 15.06.1996;
2. anul 1998: acordul asupra lucrului cu jumătate de normă: Directiva Consiliului 97/8/CE of 15 December 1997 JO L 14/9 of 20.01.1998;

² Union europeen de L'Industrie et des Employoieurs d'Europe

³ Confederation europeenne des entreprises publiques

⁴ European Trade Union Confederation

3. anul 1999: acordul asupra contractului cu termen fix: Directiva Consiliului 1999/70/CE of 28 June 1999, OJ 178/43 of 10.07.1999

De fapt Partenerii Sociali conduc negocierea asupra lucrului temporar, ceea ce completează „trilogia” activităților atipice.

Directivele aprobate trebuie implementate de statele membre pe o perioadă de doi ani, sau prin procedură legislativă sau prin acordul partenerului social la nivel național. Dialogul Social, așa cum se poate remarca, reprezintă un domeniu important al politicii sociale și economice pentru reprezentarea intereselor. Acest rol este sporit de efectul demarării așa numitului „proces” de la Luxemburg din 20-21 Noiembrie 1997 (forța de muncă, politica socială), sau de la Cardiff 15-16 Iunie 1998 (Piața Unică) și Cologne 3-4 Iunie 1999 (Dezvoltare Economică) și de efectul Consiliului de la Lisabona 20-21 Iunie 2000 (Competitivitate) care a introdus practica „coordonării deschise”.

Partenerii Sociali participă la întâlnirile cu Șefii de Stat și Guvern, asupra invitației la Președenția UE; de două ori pe an, la întâlniri cu Consiliul European al Miniștrilor din Economie și Finanțe; la întâlnirile Miniștrilor pe Probleme sociale și în cadrul Dialogului Social și la întâlnirile Grupurilor de lucru din cadrul Comitetelor de Dialog Social pe probleme de: a) Macro economie, b) Forță de Muncă, c) Formare profesională. (vezi Memorandumul UEAPME pe site - ul UEAPME)

4. Reprezentarea intereselor în managementul programelor UE

Faza de management a programelor europene prezintă o gamă largă de condiții în care grupurile de reprezentare a intereselor pot lucra în scopul implementării efective a acestora. În acest paragraf vor fi prezentate procedura de management a celui de al 5 lea „Program de Cercetare și Dezvoltare”.

- Studiu de caz cu privire la Programul de Cercetare și Dezvoltare V

Primele propuneri pentru program sunt realizate intern, de către Direcția competentă a Comisiei. Contactul Comisiei cu lumea științifică, prin implicarea în implementarea de programe anterioare, asigură o percepție asupra chestiunilor care sunt de interes pentru comunitatea științifică.

Mai departe, în faza formală, Comisia comunică Consiliului care sunt documentele de discuție. Această comunicare este de interes public și se intenționează să fie supusă atenției publicului pentru comentarii. LA acest nivel, Comisia instituționalizează aceste consultări, prin intermediul comitetelor formale și a consultărilor informale. Cel puțin 6 organisme diferite la nivel european și național sunt implicate în pregătirea și implementarea Programului Cadru.

La nivel european

Mai întâi Comitetele de Program. Fiecare program specific, în cadrul Programului Cadru are un Comitet de Program și în fiecare Comitet de Program se află un reprezentant al statelor membre și a statului asociat în program. În acest caz de asemenea și țările candidate.

Acesta este un mod prin care reprezentarea intereselor este direct implementată în Programul Cadru.

Apoi, urmează Comitetul de Cercetare Științifică și Tehnologică (CREST). Acesta este un organ consultativ, unde statele membre sunt reprezentate, dar nu și țările candidate, care are rolul de asistare și a Consiliului și a Comisiei, în sarcinile lor de formulare a politicii de cercetare și dezvoltare tehnologică (CDT). Este compus din responsabilul pentru politica de CDT a statelor membre, și din reprezentativii Comisiei și joacă mai mult un rol deasupra tuturor Programelor Cadru. Deci aceste două organisme sunt acelea în cadrul cărora statele membre interacționează cu programul.

Cel de-al treilea organism: Grupul Expert Consultativ (GEC), format din consultanți. GCE definește liniile călăuzitoare pentru programul de lucru, obiectivele tehnice și economice și face comentarii asupra

rezultatelor ce urmează a se obține din proiecte cu scopul de a reorienta următorul program de lucru.

Deci acesta este un alt mod direct de interacțiune, la acest nivel, a statelor membre cu programul.

Al patrulea organism: Forumul European de Cercetare (FEC). FEC este un organ consultativ nou (într-un fel succesorul lui IRDAC și ESTA, organele anterioare, care au fost abolite) format din maximum 60 de persoane și include și președinții GEC. Este format din două camere: O cameră Industrială și camera Academică. Deci, grupurile de interes pot interveni direct în managementul programului.

Membrii FEC nu sunt numiți încă. Grupul este înființat, dar nici un membru nu a fost încă însărcinat (numit). Atunci când Comisia urmează să numească membrii, nu-i va numi pe toți 60 numai din statele membre, dar va păstra un anumit număr pentru țările candidate.

Cel de-al cincilea organism: Organizații Europene de reprezentare la nivel înalt, a intereselor IMMurilor și a artizanatelor, incluzând UEAPME, și organizații cu structuri subordonate ca EARTO (Organismul european al organizațiilor din cercetare) sau CEFIC pentru chimie și alte grupuri de organizații interesate. Consultarea cu aceste organizații are loc în mod formal, periodic și informal pe parcursul fazei de pregătire a programului și a procedurii de cooperare, obține din partea Consiliului aprobarea programului. Comisia se adresează de asemenea acestor organizații pentru a le stimula să promoveze parteneriatul cu organizații din țările candidate și pentru a include oamenii de știință din aceste țări în propunerile de participare la acțiunile programelor (lobby în direcție inversă).

La nivel național

Primul organism: Sistemele de Punct de Contact Național (NCP) care sunt părți din întreaga rețea națională de Puncte de Contact Național. Înființarea de NCP este esențial o responsabilitate națională și de asemenea țările candidate au fost invitate să implementeze NCP. Comisia s-a angajat să lucreze cu și prin aceste Puncte de contact național, într-un mod specific. Liniile călăuzitoare generale au fost aprobate cu privire la cum vor interacționa pentru a transmite informații și asistență posibililor participanți prin intermediul rețelei create.

Rețeaua stabilită între aceștia este o funcție importantă prin care se poate crea valoare adăugată și poate ajuta persoanele să aleagă proiectele potrivite.

Al doilea organism: birourile de legătură. Sunt de asemenea o responsabilitate la nivel național. Comisia s-a angajat să lucreze cu acestea (furnizare de informații, asistență etc) așa cum lucrează cu orice altă organizație sau instituție care sunt interesați în programe de Cercetare și Dezvoltare și care doresc să-și ajute țara și oamenii de știință. Biroul de legătură este totuși o altă modalitate pentru oamenii de știință de a fi în contact cu Comisia.

Există canalele prin care, la nivel de Comisie și administrație națională, organizațiile de IMMuri pot influența procesul decizional cu scopul de a reprezenta interesele IMMurilor și a micilor artizanate. Nu a fost menționată inițiativa către Parlamentul European și alte comitete consultative, cum ar fi ECOSOC și Comitetul Regiunilor care intervin de asemenea în procesul de aprobare a programului.

De asemenea în faza de implementare, există expresia clară a interesului, atât în Comitetele de Program, cât și Grupurile Expert de Consiliere.

5. Rolului nivelului național în procesul legislativ al UE

Procesul legislativ european, repartizează un rol important inițiativei statelor membre. Acest rol este exersat în faza principală a procesului de decizie:

- a) faza de ascensiune;
- b) faza de descensiune

Coordonarea activității de lobby între nivelul european și cel național este de o importanță extraordinară pentru a face reprezentarea intereselor mai eficientă. Faza de ascensiune este din ce în ce mai importantă pentru activitatea de lobby a grupurilor de interese din țările UE mai ales după experiența conceperii legislației pentru implementarea pieței unice și lansarea procesului Cardiff Luxemburg și ultimul în Consiliul Europei întrunit la Lisabona în cadrul procesului “coordonării deschise” a politicilor statelor membre în domeniile: economic, monetar și social.

Din această perspectivă reprezentanții grupului de interes au cerut instituțiilor naționale (ca în cazul Italiei) să-și exprime interesele mai eficient, cum ar fi:

- 1) să stabilească un nivel stabil și transparent pentru exersarea expresiei intereselor, cum ar fi o „Masă rotundă de coordonare a procesului legislativ” la care participă reprezentativi ai instituțiilor naționale și reprezentanți ai actorilor economici și sociali, sub coordonarea responsabilului național al Departamentului de politică europeană, cu scopul:
 - a) de a obține în avans informații și documentație asupra chestiunii în agenda diferitelor întâlniri ale Consiliului;
 - b) de a cerceta, în această fază a procesului, o poziție comună, între participanții la „Masa rotundă” asupra temelor de discuție de pe agenda legislativă;
- 2) să coordoneze la nivel național activitatea de lobby cu fazele prevăzute la nivel european, cu scopul:
 - a) de a avea o evaluare continuă a procesului legislativ;
 - b) de a confrunța pozițiile membrilor din diferite state și coordonarea inițiativei de lobby și să contribuie la obținerea unui acord la nivelul diferitelor instituții europene, Parlament, ECOSOC, Comitetul Regiunilor, Consiliu. Departamentul politicii europene împreună cu Ministerul Afacerilor Externe au lansat la

Comitetul Național al Economiei și Muncii o sesiune națională în vederea îmbunătățirii calității contribuției Italiene la faza de ascensiune a procesului legislativ și în timpul căreia, pe baza programului legislativ emis de Comisie la începutul anului, sunt coordonate:

- a) poziția reprezentanților grupurilor de interese în materie de programe legislative;
- b) exprimarea inițiativelor reprezentanților diferitelor ministere în spiritul instituțiilor comunitare.

Faza descendentă a procesului legislativ implică grupul de reprezentare a intereselor în momentul transpunerii regulilor europene în legislația națională

Acesat este o fază în cadrul căreia activitatea grupurilor de interese este încă importantă. De fapt transpunerea legislației este realizată prin diferite decizii (legislative, administrative, și de reglementare) și are impact asupra legislației existente, care poate afecta condițiile economice și sociale.

De aceea și în această fază, reprezentarea intereselor trebuie exprimată la nivel național și regional.

Pentru grupurile de interese ale țărilor candidate această fază este deosebit de importantă. De fapt transferul Acquis-ului Comunitar în aceste țări plasează grupurile de reprezentare a intereselor în prim plan. Experiența grupurilor de interese în activitatea de lobby a țărilor din UE arată practici concrete de luat în considerare cu scopul de a asigura că transpunerea Acquis-ului Comunitar se realizează în conformitate cu interesele reprezentate, printre care, și cele ale micilor afaceri și ale firmelor de artizanat și meșteșugărești. Punctul 11 al acestui material analizează acest aspect.

6. Strategia organizației de IMMuri în implementarea reprezentării interesului la nivelul UE

Impactul procesului de integrare europeană și de dezvoltare a politicilor europene, asupra grupurilor de reprezentare a intereselor și deci și asupra asociațiilor de IMMuri a produs anumite tendințe clare în comportamentul asociațiilor de IMMuri, în vederea unui mai bun răspuns la noua situație⁵, astfel:

- a) prin consolidarea structurii interne, calificarea competențelor acestora și a managementului;
- b) prin consolidarea membrilor, în două direcții: în primul rând completând și extinzând reprezentarea în toate țările europene și în țările din centrul și estul Europei, în al doilea rând unificând reprezentarea organizațiilor active în țările UE în cadrul aceleiași organizații europene
- c) reducerea, de la 11 la 6 (vezi Tabel 1) a numărului de organizații europene prin promovarea unui proces de joncțiune între acestea (EUROPMI s-a unit cu UEAPME în 1999) și prin rezultatul unui proces de selecție.
- d) prin promovarea rolului acestora în Dialogul Social European

Rezultatul acestui proces, care a fost încheiat la sfârșitul anilor 90', este remarcabil prin creșterea reprezentării intereselor organizațiilor responsabile de IMMuri. Dovada acestui rezultat constă în realizarea documentelor de poziție asupra chestiunilor europene cu privire la IMMuri și artizanate, participarea Comitetului european (vezi anexa), participarea la toate întâlnirile legate de politicile macroeconomice, de ocupare și sociale.

Tabel 1 Lista celor mai reprezentative asociații europene de IMMuri

1. CCACC Comitetul de Coordonare a Asociațiilor de Cooperativelor din Țările CEE
2. CEDI
3. EUROCHAMBRES Uniunea Europeană a Camerelor de Comerț

⁵ Vezi pentru mai multe detalii: Lanzalaco-Gualmini "Ordinea globală și acțiunea colectivă locală" în Greenwood-Jacek "facerea organizată și noua ordine globală" London, Macmillan, 2000).

4. EUROCOMMERCE Comerț European
5. UEAPME, Uniunea Europeană a Artizanatelor și IMMurilor
6. UNICE, Uniunea Europeană a Industriei și Patronilor Employeurs

Principala tendință ce apare la nivelul organizației naționale de IMMuri care se confruntă cu procesul de europeanizare este creșterea reprezentativității la nivel național. Este posibil de observat că asociațiile de IMMuri și camerele de comerț și-au consolidat la mijlocul anilor 1980, relațiile cu organsimele supranaționale în diferite moduri:

- a) Deschizând noi reprezentanțe în Bruxelles sau indirect prin stabilirea birourilor în alte organizații, în vederea lărgirii activității de lobby, pentru oferirea de noi servicii membrilor, în special în domeniul informațional;
- c) Unificarea reprezentării acestora în cadrul aceluiași organism european cu scopul întăririi acestor organizații;
- d) Creșterea participării în viața organizației europene cu scopul calificării propunerii politice asupra problematicii IMM;
- e) Promovarea sau aderarea la organizațiile europene sectoriale cu scopul deschiderii de noi domenii de reprezentare a IMMurilor și artizanatelor în cadrul proceselor de decizie la nivel înalt.

Sporirea reprezentării orizontale și sectoriale este o tendință, care este destul de generală pentru majoritatea organizațiilor profesionale de reprezentare a intereselor din statele UE. Directoratul Afacerilor Europene Publice din 2001⁶) înregistrează 1.297 Asociații Europene de Comerț și Asociații Profesionale, care reprezintă la nivel European sectoare specifice, comerț, industrie sau sectoare profesionale și 708 Grupuri de reprezentare a intereselor, cum ar fi pentru mediu, educație, sănătate, protecția consumatorului etc.

În Europa acest gen de comportament al asociațiilor de IMMuri pentru intensificarea activității de lobby la nivel internațional, în special la nivel European, și oferta de servicii au fost consolidate prin dezvoltarea activității politice a Instituțiilor europene cu activitate în domeniul IMMurilor, prin dezvoltarea politicii Europene Regionale în anii 1990 și prin implementarea programelor europene care au necesitat parteneriat transnațional între asociațiile de IMMuri naționale, regionale și locale.

⁶ (Landmark Eleventh edition, www.contacteu.com)

Ca o consecință a acestui proces de europeanizare a organizațiilor profesionale și de comerț este posibil să se înregistreze o modificare în rolul și funcțiunile activității de lobby, între organismele naționale și teritoriale.

De fapt, de asemenea prin efectul creșterii rolului Regiunilor, la nivel instituțional, organismele regionale trebuie să acționeze pentru:

- a) A avea reprezentare directă la nivel european;
- b) A crește cererea de reprezentare internațională către organismele naționale ale Organizației cum ar fi înființarea de noi structuri ale acesteia la nivel național, unde structurile locale ar putea participa la procesul de decizie la nivel european.

În acest context activitatea de lobby a structurilor locale este influențată de noua strategie a asociației naționale cu privire la internaționalizare. Aspectul acestei influențe este posibil de identificat în următoarele comportamente: a) structurile locale ale asociațiilor de IMM-uri în multe cazuri și-au deschis birouri de reprezentare în Bruxelles; b) sau fac parte din organisme economice stabilite; c) cumpărarea de servicii internaționale (informații, asistență în participarea la programe europene etc).

Se poate de asemenea observa că în perioada cuprinsă între mijlocul anilor 1980 și 1990, asociația pentru mici afaceri locale caută sprijinul autorităților locale, în vederea promovării activității de lobby și pentru stabilirea de legături internaționale. Este cazul asociațiilor micilor afaceri din Bergamo, care au beneficiat de suport din partea Ministerului industriei pentru deschiderea în 1998 a unui birou de reprezentanță în Bruxelles.

Procesul de globalizarea împins nu numai asociațiile naționale pentru IMM-uri, ci și pe cele locale pentru implementarea strategiilor de reprezentare la nivel european și internațional, în scopul de a oferi servicii europene întreprinderilor, pentru căutarea de parteneriate, în multe cazuri cu suportul asociațiilor la nivel național, în alte cazuri direct, dar în același timp a împins asociațiile locale pentru mici întreprinderi să introducă schimbarea în conducerea lobby-ului la nivel local.

7. Proceduri în activitatea de lobby a grupurilor de reprezentare a intereselor: informal, formal, organizat

Analizând condițiile și experiențele din activitatea de lobby, se pot individualiza caracteristicile *a trei proceduri prevalente*: o putem numi pe prima “procedura informală”, pe cea de-a doua “procedura organizată” și pe cea de-a treia “procedura concertată”.

Procedura informală este cea prin care, activitatea de lobby este condusă în mod continuu, în funcție de necesități specifice, care au rezultat din activitatea grupurilor de reprezentare a intereselor.

Procedura este condusă în mod curent de către o singură asociație, pe baza relației construite între reprezentativi ai IMMurilor și cei ai instituțiilor de resort și ai forțelor politice.

Ceea ce caracterizează asemenea procedură informală este natura problemelor, care sunt centrul activității de lobby. Aceste probleme sunt în special legate de nevoile specifice ale grupurilor de interes implicate sau de o strategie specifică a organizației pe chestiuni individuale cu privire la Politica europeană.

Procedura informală de lobby necesită, în principal următoarele acțiuni:

- a) construirea unei game largi de relații ale asociației cu organismele instituționale printr-o strategie de promovare a organizației, cu scopul de a avea cunoștințe asupra acțiunilor din agenda instituțiilor și de a garanta schimb de informații;
- b) promovarea contactelor periodice ale responsabilului asociației cu reprezentativii instituțiilor și forțelor politice, cu scopul de a-i ține pe aceștia la curent cu pozițiile asociației;
- c) prezentarea documentelor de poziție elaborate de asociație pe probleme prioritare ale IMMurilor în fața instituțiilor, forțelor politice și altor organizații;
- d) prezentarea în mass media a pozițiilor asupra problemelor cheie.

Procedura informală, necesită, în cadrul general, o relație pozitivă între responsabilii politici și reprezentanții IMMurilor, bazată pe recunoașterea rolului deosebit pe care IMMurile îl joacă în economie. (în multe țări din UE există un minister pentru IMMuri). Întâlnirile cu instituțiile și forțele politice, sunt periodice, și nu neapărat legate de soluționarea unei probleme. Aceste condiții permit reprezentanților forțelor politice sau ai guvernului să fie la curent cu așteptările IMMurilor. IMMurile și MP se întâlnesc frecvent, de multe ori și informal prin intermediul prânzurilor de

afaceri în cadrul cărora au loc schimburi de informații, vizualizări sau submisi de propuneri, care aduc un plus de eficiență practicii activității de lobby.

Procedura organizată este cea în cadrul căreia activitatea de lobby se bazează pe comitete și pe activitatea de consultare a instituțiilor. Aceste comitete sunt promovate de instituții, în multe cazuri, la cererea organizațiilor de IMM-uri, cu scopul de a însoți inițiativele acestora în domeniul afacerilor mici și mijlocii, cu consultarea organizațiilor de IMM-uri.

Problemele activității de lobby organizat sunt legate de chestiuni orizontale sau sectoriale în care grupul de interes este activ, cum ar fi legislația, regulamentele.

Practica comitetelor este foarte difuză la nivel european, național și regional în toate regiunile din țările UE. Aceasta stabilește procedura de apărare a intereselor prin intermediul organizațiilor de IMM-uri în probleme date. La nivelul comitetelor activitatea de lobby este exprimată prin consiliere, hîrtii de poziție, care contribuie în procesul decizional al instituțiilor. Prin procedura organizată este garantat organizațiilor de IMM-uri informația asupra politicilor din diferite domenii de interes pentru IMM-uri. Activitatea de lobby utilizează proceduri de consultanță și consiliere în vederea atingerii scopurilor sale. În practica organizată activitatea de lobby poate profita din promovarea convergenței intereselor altei organizații care participă la comitete pe o chestiune dată.

În acest model putem include practicile audierilor, pe care instituțiile le promovează în cazul pregătirii deciziilor pe probleme importante și chestiuni generale.

Practica concertată este bazată pe relațiile tripartite între instituții, întreprinzători și sindicate. Scopurile specifice ale practicii concertate sunt legate de probleme macroeconomice, Dialog Social, chestiuni naționale generale și procesul regional de dezvoltare.

Această practică este implementată în multe țări din UE, printre care Italia, cu privire la creștere economică și probleme de ocupare a forței de muncă. Conform cu această practică guvernul și partenerii sociali negociază acorduri, în domeniul social și economic, care îi angajează pe aceștia în conducerea respectivelor competențe. În Italia primul acord a fost semnat în conformitate cu această practică în 1993.

La nivel european, Dialogul Social este condus, cu largi referiri la această practică, dar are anumite particularități (Comisia promovează numai Dialogul Social dar nu este parte la acord) disciplinate de protocolul Social anexat Tratatului de la Maastricht.

În acest context partenerii sociali pot decide sau nu începerea negocierilor asupra chestiunilor propuse de Comisie sau pot decide să-și exercite puterea de inițiativă în materie de negociere cu privire la agenda socială a Comisiei.

La nivel regional practica este urmată în țările unde regiunile au un rol în planificarea dezvoltării regionale, și include toate regiunile care participă la implementarea politicilor europene regionale. În acest caz guvernul local promovează condiția de a permite reprezentanților IMM-urilor să se întâlnească și să discute cu reprezentanții administrației regionale și cei ai sindicatelor, în vederea promovării dezvoltării regionale, pentru definirea cadrului acestei dezvoltări, pentru deciderea asupra conținuturilor politicii pentru IMM și asupra rolului partenerilor sociali în implementarea acțiunilor.

Practica concertată a fost introdusă la începutul anilor 90 și a fost influențată, pe de o parte, de cercetări pentru a face politicile europene regionale mai eficiente, și pe de altă parte de substituirea intervenției guvernului central în dezvoltarea unor domenii mai puțin favorizate cu o practică ce ar putea fi mai apropiată de valorificarea resurselor endogene pentru dezvoltarea locală.

8. Scheme utilizate în procesul de lobby

Ca și în procesul legislativ, și în activitatea de lobby putem distinge un “proces ascendent” și “un proces descendent”. Ambele sunt conduse în funcție de « practica informală » și « practica organizată » menționate mai înainte. Practica concertată are o dinamică corespunzătoare atâta timp cât guvernul, în acest caz, preia inițiativa.

Procesul ascendent este cel în cadrul căruia reprezentanții micilor întreprinderi preiau inițiativa de apropiere de organisme guvernamentale sau reprezentanții politici în vederea propunerii de lansare a unei noi acțiuni în favoarea IMMurilor sau pentru modificarea condițiilor existente. Acest proces se bazează pe un rol proactiv al asociațiilor de IMMuri în activitatea de lobby.

Procesul descendent este cel în cadrul căruia instituțiilor, la diferite niveluri, consultă asociația de IMMuri pentru verificarea poziției acestora cu privire la o nouă politică sau la un nou program în favoarea IMMurilor, sau pentru colectarea necesităților acestora a propunerilor cu privire la probleme specifice. Acest proces caracterizează rolul reactiv al asociației pentru IMMuri în activitatea de lobby. Dar și în cazul rolului reactiv este importantă preluarea inițiativei și construirea sprijinului propunerii din partea altor grupuri.

Cele două procese nu sunt separate, ci activează în paralel sau într-un mod interactiv în cadrul activității de lobby, (dar în ambele procese există faze care influențează în mod diferențiat rezultatul activității de lobby).

Acetse faze pot fi clasificate, într-o manieră sistematică, după cum urmează: a) fazele de pregătire a activității de lobby; b) apărarea propunerii; c) implementarea rezultatelor, d) faza de verificare.

Faza de pregătire, care este legată de colectarea tuturor elementelor, care pot permite organizației de IMMuri să prezinte propunerea instituțiilor.

Pregătirea trebuie să fie foarte corectă deoarece propunerea pune în evidență nu numai necesitățile IMMurilor, dar și prezintă motivele, care justifică decizia autorităților. De fapt este important ca propunerea să fie bine documentată și să fie prezentată într-o manieră care să asigure transparența necesară inițiativei de lobby.

În această fază se decide, de asemenea, strategia de obținere a sprijinului politic pentru propunere. Comisia, și, în general instituțiile la toate

nivelurile sunt confruntate în permanență cu foarte multe păreri, opinii, astfel că formularea pozițiilor trebuie să fie foarte clară.

Apărarea propunerii este faza de lobby în timpul căreia se caută posibilul sprijin pentru propunere, din partea altor organizații sau a participanților locali. Este importantă înțelegerea cu ceilalți, care au aceleași interese la cel mai înalt nivel posibil. Cu cât mai multe asociații au o singură voce, cu atât mai bine sunt auziți.

Aceasta este faza crucială a activității de lobby pentru că este faza unde trebuie construite posibile consensuri asupra propunerii și strategia trebuie să fie implementată pentru obținerea sprijinului politic în vederea consolidării propunerii prezentate de asociațiile de IMMuri autorității competente.

Faza de implementare este cea în care decizia luată de autoritățile instituționale, ca rezultat al activității de lobby, trebuie să fie corect implementată. În perioada de implementare a deciziei încă mai poate fi prezentă și activă opoziția față de decizie. Aceasta presupune o inițiativă continuă de lobby.

Faza de verificare este de asemenea necesară și în activitatea de lobby în vederea analizării împreună cu toate părțile implicate a posibilelor implicații ale rezultatului activității de lobby asupra altor aspecte legate de interesul IMMurilor și a consolidării relațiilor pentru inițiative viitoare.

Rolul organizațiilor de IMMuri în activitatea de lobby este cu atât mai puternic dacă organizațiile prezintă următoarele aspecte:

- a) importanța reprezentării organizațiilor de IMMuri și structura acestora;
- b) capacitatea de a relaționa cu structuri similare;
- c) capacitatea de a lega apărarea interesului propriu de interesul general al societății și economiei ;
- d) capacitatea de a mobiliza categoria de interese reprezentate;
- e) relația cu presa.

Reprezentarea organizației de IMMuri este în general confirmată de participarea reprezentanților IMMurilor în organismele instituționale care se ocupă de probleme economice și sociale.

Reprezentarea organizațiilor pentru IMMuri poate de asemenea beneficia de statutul de înregistrare de membri pe care organizația națională îl are față de organizații la nivel european și pe care organizațiile regionale îl au față de organizația națională.

Un alt aspect important în acțiunea de lobby este relația cu structurile similare, (alte organizații de reprezentare a IMMurilor etc) care reprezintă condițiile de creare a unui front larg în activitatea de lobby. Această capacitate este bazată pe autonomia organizației de IMMuri și pe caracterul original a reprezentării IMMurilor.

Problematica IMMurilor este de interes central pentru societate. Interesul este întărit prin activitatea de lobby, care nu omite să pună în evidență importanța **relației dintre problema activității de lobby și interesul general**.

De aceea este important, în derularea activității de lobby, să se stabilească un front larg de reprezentare a intereselor. Frontul larg asigură acordul între interesul problemei asupra căreia se concentrează acțiunea de lobby și interesul general.

Relația cu presa este un factor, care presupune o mai mare relevanță în societatea bazată pe comunicare. Campaniile de informare prin intermediul media pe chestiunea apărută de organizația de IMM este un aspect evident și important al strategiei de lobby.

Relația între partenerii sociali reprezintă un punct de maximă importanță pentru succesul acțiunii de promovare a dezvoltării locale. De fapt convergența actorilor (părților implicate) în scopurile dezvoltării locale, necesită un sistem de relații între parteneri bazat pe modelul înțelegerii și cooperării, în locul unui model bazat pe conflict. Problemele implicate în dezvoltarea locală sunt incluse într-un proces care necesită încredere, cooperare și împărțirea aceluiași scopuri între actorii implicați în respectivul proces⁷.

9 Impactul procesului de globalizare asupra economiei la nivelele activității de lobby.

S-a văzut în paragraful anterior că procesul de globalizare a dus către o **reorientare a relațiilor între structura centrală și locală din cadrul aceleiași asociații, în scopul de a avea un rol mai crescut în activitatea de lobby, mai mult sprijin din partea structurii naționale în abordarea exigențelor globalizării și pentru mai multă autonomie în participarea la programele de dezvoltare locală.**

⁷ Pentru analiza rolului parteneriatului în dezvoltarea locală, vezi: CNEL: Raportul asupra concertării locale, Roma, 1999

Această analiză și dezbateri au împins organizații, ca CNA în Italia (www.cna.it), către schimbarea statutului acesteia pe baza unei abordări sistemice mai federative care ar putea să specifice mai bine rolul diferitelor nivele ale organizației și să consolideze inițiativa globală.

Această schimbare a fost decisă pe baza unei scheme organizaționale care “atribuie structurilor locale maximum de utilitate pentru întreprinderea asociată și care favorizează maximum de efect de pe urma reprezentării. În această schemă organizațiile naționale au maximum de reprezentare și un grad minim de utilitate în domeniul serviciului”⁸.

Analiza și dezbaterile asupra provocărilor reprezentării organizate a intereselor depășesc nivelul asociației singulare și au fost extinse la relația dintre asociațiile de mici afaceri și alte organisme de reprezentare în urmărirea activității de lobby. (Camera de Comerț, organe publice).

În ceea ce privește relația de promovare a reprezentării intereselor între asociațiile micilor afaceri, Camere de comerț și alte organisme instituționale care se ocupă de probleme ale IMMurilor, propunerea CNA este « **de a căuta integrarea mai mult decât separarea** », în **rîdul tuturor subiectelor**.

*CNA propune o strategie de rețea între asociația ce reprezintă micile afaceri și alți subiecți cu scopul de a activa un proces util de schimb și utilitate a expertizei, serviciilor și activității de lobby, între structurile centrale și cele locale*⁹.

Aceste elemente arată că există conștientizarea politică a asociației de IMM în vederea evitării « procesul de slăbire în cadrul asociației și între acestea », pe care cercetările l-au caracterizat ca o reacție a asociației de IMM la procesul de globalizare¹⁰.

Această conștientizare recunoaște necesitatea întăririi rolului micilor afaceri și al asociațiilor de artizanate în acțiunea concertată promovată

⁸ Pentru mai multe detalii vezi dezbaterile Conferinței CNA-Unioncamere, CNA-Document, 3/2000, pagina 14.

⁹ **Dezbaterile** Conferinței CNA-Unioncamere, CNA-Document, 3/2000, pagina 14.

¹⁰ L.Lanzalaco: Ordinea globală și Acțiunea Locală și Colectivă, publicată în Greenwood and Jazeck: Organised business and..Macmillan 1999, pagina 188

de guvern în managementul economiei cu scopul obținerii consensului actorilor sociali.

Nou rol al regiunilor și teritoriului local în procesul globalizării care este orientat spre valorificarea resurselor locale și a competențelor în abordarea noilor piețe și în promovarea economiei regiunii dă prioritate abordării concertate a lobby-ului la nivel local.

Aceasta caracterizează activitatea de lobby la nivel local ca linia întâi unde se iau în considerare opțiunile dezvoltării locale. Acesta este nivelul care trebuie să apere opțiunile în procesul de negociere la nivel regional, ceea ce înseamnă că asociația locală trebuie să se implice nivelul regional al asociației în activitatea de lobby cu autoritățile regionale.

12. Reprezentarea intereselor cu privire la procesul de lărgire

Procesul de lărgire a UE pînă la 12 țări din Centrul și Estul Europei și zona baltică are impact asupra reprezentării intereselor IMMurilor atât la nivelul a) organizațiilor de IMMuri din aceste țări, cît și la nivelul b) organizațiilor europene

La nivelul țărilor candidate impactul lărgirii UE va implica următoarele aspecte principale:

1. Relația între organismele publice și private care se ocupă cu problemele IMMurilor și organizațiile pentru IMMuri pentru crearea condițiilor de participare la procesul de implementare a acordului de Aderare: (locul, forma și instrumentele de reprezentare a intereselor);
2. Relația cu organizațiile pentru IMMuri la nivel european, național și local și cu punctele de contact promovate de Comisie în țările candidate, pentru participarea întreprinderilor și organismelor competente la programele europene care sunt deschise acestor țări (expertiză, parteneriat) ;
3. Relația între toți reprezentanții activi ai IMMurilor în țările respective și între aceștia și cei din celelalte țări candidate pentru a se ocupa cu o problemă comună (comunicare, sistemul de relații);
4. Relația cu organizația europeană, instituțiile europene și cu reprezentanțele naționale la Bruxelles, pentru sporirea inițiativei de europeanizare (comunicare, participarea la întâlniri).

La nivel European

La acest nivel procesul de lărgire are impact asupra reprezentării intereselor în următoarele condiții :

1. organizarea reprezentării asociațiilor din aceste țări în Organizații europene pentru IMMuri și artizane (statutul de membri), în vederea favorizării reprezentării intereselor acestora;
2. inițiativa organizațiilor europene de IMMuri în direcția asocierii țărilor candidate, cu scopul de a înlesni procesul lor de europeanizare și în direcția membrilor asociați ai acestora (vezi proiectele UEAPME : SME Excellence și SMECA) (asistență tehnică, parteneriat).

Durata procesului de aderare și condițiile existente în țările candidate față de punctele menționate mai sus fac acest impact mai puternic.

De aceea, eficientizarea reprezentării intereselor trebuie considerată ca primă prioritate în cadrul priorităților reprezentanților IMMurilor și artizanatelor în țările candidate, atâta timp cât reprezintă și o condiție de bază pentru a face față schimbărilor și pentru a face ca beneficiile statutului de membru al UE să fie vizibile și pentru IMMuri.